

הגורילה קינג ב"קינג קונג"
המפלצת האנושית מכולן

ניהם. אותם סרטים שבהם נועלים המון במרחב תחום ומאיימים עליו בשואה גדולה, ראו השנה לציין לשימחה מיוחדת את מהומה באיצטדיון של לארי פירס. תרגיל מיותר בהחלט בהפעלת כוכבים דועכים והמונים עיפיים בסרט שהאימה בו מלאכותית והדמויות שטוחות עוד יותר מן המקובל.

מכל הרקיעות הממוסחרות שרק קלוד ללוש במשך השנים היה סירטו לחיות מחדש הרקיעה היותר נמרחת, דייסה מתקתקה שנמרחה על הברד גם מבחינה עלילתית וגם מבחינה חזותית. ללוש גייס לטובתו את כל תעלולי המצלמה שהוא מכיר והשתמש בהם לראווה, למען יידעו הכל שאין כמוהו אסתטיקן העושה קילור מטרים עם מצלמה ביד או המכוון את עדשתו נגד השמש מבלי שיהיה בכך כל צורך. הסיפור, על נערה שילדה ילד בכלא והתעקשה לקבל אותו חזרה לידה לאחר שהשתחררה, 15 שנה מאוחר יותר, מזכיר רומנים למשרתות, ועם כל ההנאה הצרופה שבמראיהן של קתרין דנב ואנוק אמה, ולא חשוב מה הן עושות, מוטב היה — לטובתן — אילו בחרו להן תעסוקה מוצלחת יותר.

הקאטאסטרופה תרביעית שייכת כולה לדוגמנית שרצתה בכל מאודה להיות כוכבת, הלא היא מארגו המינגווי, סירטה, ליפטטיק, שהתהדר כמינשר חשוב למען זכויות האשה הנאנסת וכתב כרוזמן זול, בוים כלאחר-ידי, ואשר לכישרונותיה הדרמטיים, הם עומדים ביחס הפוך לממדי גופה המרשימים. ואם כבר מדובר בממדי גופה צריק לזכור שהגברת מתנשאת לגור בה של יותר משישה רגל (1.80 מטר) ומוטב היה למצוא אנס משכנע ומאיים יותר מכריס סאראנדון כדי להציבו מול יצירה ארכיטקטונית שכזו.

ומנגד, הסרטים הטובים של השנה, והי בחירה אינה קלה. זו איתה השנה של אחד הסרטים הטובים ביותר על עיתונות (כל אנשי הנשיא) ושל אחד הסרטים הטובים ביותר על מלחמה (גשר אחד רחוק מדי). זו איתה השנה שבה אפשר היה, סוף סוף, להכיר על בד הקולנוע את המציאות השווייצרית על גווגיה הרבים (ההזמנה) ואת יוגוסלביה שאינה מיועדת לתיירים (אדם אינו ציפור). המיתוס האמריקאי הותקף בחריפות באפלו ביל והאינדיאן (ים) וימי מקיארתי וכו' בראשונה להור קעה קולנועית (החזית). החוטים המפעילים את הבובות בתוך הקופסה הקטנה של הטלוויזיה נחשפו באורח דרמטי (רשת שידור), והתעלולים המפעילים את הברד בות על המסך הגדול הצחקו עולם ומלואו (טרט אילס). אלפרד היצ'קוק לעג לכל מעריציו ועשה סרט משעשע יותר ממוי תה, בו אפשר למצוא את הפילוסופיות שהדביקו לו בעבר (מזימות) מריו מוני צ'לי גילה הבנה רבה לחמישיית גברים מסרבים להתברר למרות הטון הלעגני ב-סרטי של פיאטרו ג'רמי המנוח (החבר רים). וודי אלן הגיש את הקומדיה המגור בשת הרצינית ועם זאת המצחיקה ביותר שלו (הרוחן שלי עם אנני) שבה הוא חושף את עצמו יותר מאי פעם.

עוצמה חזותית

אדירה

א כל ארבעת הסרטים הבולטים של השנה התעלו על כל אלה. אין

דמותה של היהדות האשכנזית, בלי איפור ובלי געפילטע פיש, בסרט בשם דודה קלרה, שהיה הסרט הישראלי הטוב ביותר של השנה.

ועוד פרט אחד שנוגע לתעשייה הישראלית, ובעיקר למחלקה העומדת בראשה והשויכת למישרד המיסחר והתעשייה, במהלך שנה זו הוכיחה המחלקה את עצי מה כגוף חלמאי מאין כמוהו, בכל מה שנוגע ליחסים עם חברות הוליוודיות שרצו להפיק בארץ סרט על מיבצע אנטיבה ולהתחייב, תמורת עורה מתאימה, על הפיק סרטים נוספים, הדרך שבה טיפלו אנשי מישרד המיסחר והתעשייה בעניין גבלה בגיחוך, הציגה אותנו לפני אנשי התעשייה האמריקאית כקרתנים חסרי כל הבנה ויוזמה, ובסופו של דבר טירפדה את המבצע כולו.

אין טעם להאשים פרט זה או אחר באינולת; הטעות היא בשיטה עצמה, הי מעניקה לאנשים שאין להם מושג במיק צוע שליטה על ענף שאפילו מבחינה תעשייתית (אם מתעקשים לראות בקולנוע רק תעשייה) דורש הבנה וכישורים. מזה שנים מתחלפים האחראים על עידוד הסרט הישראלי זה בזה, אבל דבר אחד משותף לכולם: הסמכות היחידה שיש להם לטפל בנושא היא עצם שיבתם על הכיסא הרכון, עד שיסור חינום מעיני השר התורן, אז למה להתפלא שהסרט הישראלי נראה כפי שהוא נראה?

סרטים

שגורמים נזק

זהו הרגע לעבור לנושא הבא: ארבע הקאטאסטרופות הבכירות של השנה, והבחירה, במקרה זה, נעשתה לא רק על סמך האיכות האמנותית של הסרטים, אחרת אי אפשר היה בשום פנים ואופן להסתפק בארבעה בלבד, אלא גם על-פי מידת הנוק שסרטים אלה מסוגלים לגרום.

משום כך, מקום כבוד ראשון במעלה שמור להכבוד האבוד של קתרנה בלוס, בסרט, על סמך סיפורו של היינריך בל, שבו חיסל הסופר חשבונות פרטיים עם העיתון הגרמני בילד צייטונג, עשה הי במאי פולקר שלנדרוף סרט צבוע ומתיסד, שנראה לכל המתוסכלים המכים על חטא והמתייסרים בכל פעם שהם מעזים להביע דיעה כשיא של תיכחום והבקרה, מה שהסרט אמר, בצורה מתומצתת, הוא שהאסון הגדול ביותר של הדמוקרטיה הוא העיתונות. בגללה יש בעולם מיטטרה מושחתת, ועושים בעולם עוול לכל מיני פושעים חמורים וסימפטיים ובכלל היא שליחת כוחות האופל ונציגת השטן עלי אדמות. להבדיל מסיפורו של בל, העושה עטיפה של מחקר תיעודי כביכול (הטומן בחובו סכנות אחרות), חידו הסרט בכל צילום וצילום אחר צופיו, ניסה לרכוש את אהדתם לדמויות לא בזכות מה שהן אלא בגלל הדרך שבה הן נראות, והתור צאה: אחיות עיניים מסוכנות, לולא עסק בנושא כאוב כלי-כך, יכול היה הסרט להי יות מלודרמה מן השורה. אבל דווקא הנושא, והעובדה שהוא הצליח לבלבל כל מיני סנובים שהתרשמו משמו של בל, המיני שמוזכר את הסרט במקום כבוד בן הקאטאסטרופות של השנה, מבין סירטי האסון גדוליהם ממדים למי

ריצ'רד קיין וברברה באק ב"המרגנת שאהבה אותי"
המפלצת המבדרת מכולן

חותמם עמוק בתולדות הקולנוע: גראוצ'י מארקס, הרוח האנארכית הפרועה ביותר שידע הסרט המדבר וראן גאבן, האישיות האיתנה והמוצקת ביותר שהיתה קולנוע הצרפתי אי פעם; פיטר פינק', השחקן הבריטי המעולה שרק בשנתו האחרונה החל זוכה בהכרה שלה היה ראוי כל הזמן, פרס האוסקר הראשון שלו ניתן לו אחרי מותו (עבור רשת שידור); ג'ון קרופורד אחת הכולכות הזוהרות של שנות השלושים, שהפכה שחקנית-אופי של שנות הארבעים והחמישים ובעלת כבוד לליבם בשנות השישים והשבעים; יוצר שמעולם לי, שתרם אולי מעט מאד לקולנוע בעצמו אבל הפך סמל של תקופה שהורגשה גם על המסכים; ומעל לכולם רוברטו רוסליני, גי האיש שהיה הרוח החיה מאחורי הניאירי ריאליזם האיטלקי, אחת התנועות החשר בות ביותר שהיו בקולנוע, יוצר שמעולם לא שבע נחת מהישיגיו והלך תמיד קדימה גם כאשר איש לא הבין לרוחו, האיש שהוכיח בכשרו ובכתביו כי היה אחד מהוגייהדיעות המעטים שבהם התברכה האמנות השביעית.

ובכל הנוגע לסרט הישראלי, תש"ז איתה השנה בה הוצאה אל הפועל ההפקה היקרה ביותר בתולדותינו, מיבצע יונתן של מנחם גולן, זאת איתה השנה שבה המירשמים הקופתיים הבדוקים ביותר נכדו שלו בקופה והגיבו ספק כבד לליבם של מממני הסרטים בארץ בכל הנוגע לטעמו של הקהל המקומי, כי אם זאב רוח בגונב מנגב פטור ומיק ברושטיין בהרשלה ויהודה ברקן וראובן בריינאם בבוא נפוצץ מיליון לא הביאו צופים לקולנוע, אז מה הם כבר רוצים, המפונקים האלה? וזאת גם השנה שבה שני במאיה העזו לצאת מן השיגרה ולתקוף את המציאות הישראלית התקפה חזיתית: מטע האלונקות של יהודה נאמן התייחס אל צה"ל כאל גוף המורכב מבני-אדם ולא מקדושים עטופי חאקי כפי שמקובל היה בעבר, ואברהם הפנר הראה לעולם את

(המשך מעמוד 47)
המערכת הפוליטית במישטר דמוקרטי, וחר קליין ניסה להסביר שאין מנוס מנקיטת עמדה פוליטית. מארש הניצחון עקב אחר הדרך שבה כופה חברה על יוצאי-הדופן שבה להידמות לכלל ההמון האטום, וגשם יורד בציליה ניסה להסביר כיצד ההמון האטום החמיץ את ההזדמנות לנתק את כבליו, ושיתף פעולה עם שונאיו הגדולים ביותר.

עצם העובדה שלפחות חלק מסרטים אלה מצא ארון קשבת אצל הקהל הוא כבר הישג נכבד משום שקהל זה, לפחות, היה כיוע שהוא מוכן ללכת לקולנוע לא רק כדי שידגדגו אותו בבית-השתי או יחסמו בצל מתחת לאפו עד שיולו הדמעות. מסתבר שיש בכל-זאת גם נכונות לחשוב. תש"ז איתה גם השנה שבה ההצגות התזרונו של סרטים ישנים הוכיחו עצמן כמשלמות, מכל מקום לא פחות מהצגת סרטים חדשים ומפוקפקים. רוחו של ארי נסט לוביטש, שעשתה היסטוריה בתש"ז כשלהיות או לא להיות הוקרן במשך 32 שבועות רצופים בתל-אביב, המשיכה הר שנה להראות כוחה בהקרנה חוזרת של ניוצ'ק, חלף עם הרוח הוקרן בפעם המיידע-יכמה, ואף-על-פי-כן החזיק מעמד קיץ שלם על בד תל-אביבי. בין ההצגות החוזרות האחרות שכדאי להזכיר: הפרקליט, הגיס והכיס של בילי וילדר, סרט שלא איבד מאום מארסיותו בכל השנים שחלפו מאז הצגתו הראשונה; יאנקי דודל דאנדי, הזדמנות נדירה היום ליהנות מכישרונו של אחד הכוכבים הגדולים ביותר שהיו להוליווד אי פעם, גיימס קאגני.

הגדולים

הלכו לעולמם

תש"ז איתה השנה שבה הלכו לעולם כמה מגדולי הברד שהותירו